

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. декана юридичного факультету
Валентина СЛОМА
ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
33680120
2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ГІТРОВЕРХОВ
33680120
2025р

ПРОГРАМА РОБОТИ

з дисципліни

«Міжнародні економічні відносини»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань –29 «Міжнародні відносини»,

спеціальність –293 «Міжнародне право»

Освітньо-професійна програма «Міжнародне право»

Кафедра міжнародних економічних відносин

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самостійна робота (год.)	Всього (год.)	Залік (сем.)
Денна	2	4	32	14	3	6	95	150	4
Денна	3	6	30	30	4	8	78	150	6

29.08.2025
[Підпис]

Тернопіль – ЗУНУ
2025 рік

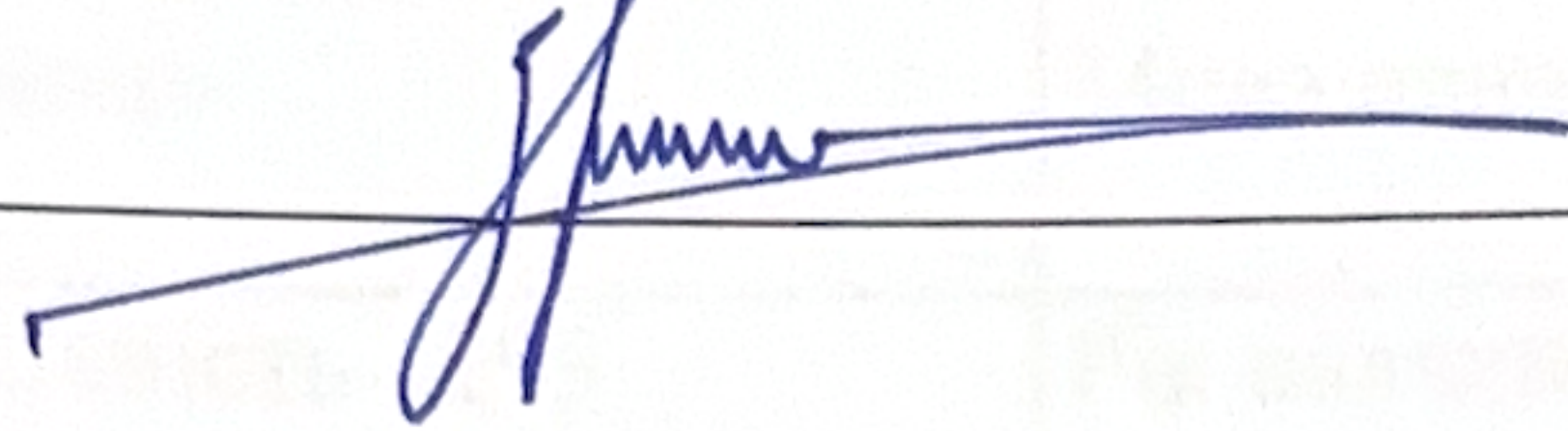
Робочу програму розробив:

Доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доктор філософії

 Олександр СОХАЦЬКИЙ

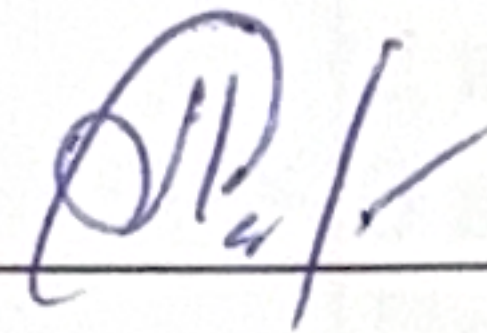
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол №1 від 26.08.2025р.

Завідувач кафедри

професор Роман ЗВАРИЧ

Гарант ОП, к.ю н, доцент

Людмила САВАНЕЦЬ

СТРУКТУРА КУРСУ «Міжнародні економічні відносини»

1.1.Опис курсу «Міжнародні економічні відносини»

Назва курсу— Міжнародні економічні відносини	Галузь знань, спеціальність, ЛВО	Характеристика курсу
Кількість кредитів ECTS: 5	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	Статус дисципліни: вибіркова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів: 2 курс -3 3 курс -4	Спеціальність— 293 «Міжнародне право»	Рік навчання: 2,3 курс семестр –4,6
Кількість змістових модулів: 5	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: 2 курс–32год, 3 курс 30год. Практичні заняття: 2 курс-14 год 3 курс-30 год
Загальна кількість годин: 150		Індивідуальна робота: 2 курс-3 3 курс-4 Тренінг: 2 курс- 6 3 курс - 8 Самостійна робота студента: 2 курс– 95 3 курс- 78
Тижневих годин – 10 год., у тому числі аудиторних 2 курс- 3 години 3 курс – 4 години		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання дисципліни«Міжнародні економічні відносини»

2.1.Мета вивчення дисципліни

Поглиблення міжнародного економічного співробітництва дає змогу використовувати світовий досвід у здійсненні регіональних перетворень. Це зумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх дослідження в контексті розвитку національної економіки.

Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок поглибленого освоєння загальних закономірностей міжнародної економіки та вивчення особливостей основних форм міжнародних економічних відносин.

Дисципліна «Міжнародні економічні відносини» є важливою частиною підготовки спеціаліста: економіста, економіста, консультанта з економічних питань, економічного радника, менеджера МНК і займає значне місце в його майбутній практичній діяльності. Вона спрямована на формування фахівця, здатного вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин загалом і міжнародних економічних відносин зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає використання новітніх теорій і методів у здійсненні комплексних досліджень світових економічних зв'язків, що характеризуються складністю та невизначеністю умов.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є система зв'язків національних господарств різних країн на основі поділу праці..

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

- ✓ розуміння сутності та значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- ✓ вивчення еволюції міжнародних економічних відносин, факторів і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;
- ✓ аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперації;
- форми, методи та механізми регулювання міжнародної торгівлі;
- процеси трудової міграції та руху капіталу;
- проблеми функціонування світової валютної системи;
- напрями міжнародного науково-технічного обміну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу;
- визначити необхідність залучення національних економік до світових економічних процесів;
- розробити стратегії формування іміджу та бренду країни на міжнародних ринках;
- визначити проблемні аспекти міжнародних економічних відносин;
- змодельовати розвиток МЕВ у системі багатостороннього співробітництва.

2.3. Завдання лекцій

Метою лекцій є ознайомлення студентів з основними теоретичними та практичними аспектами міжнародних економічних відносин.

Завдання лекцій:

- навчання студентів теоретичним основам міжнародних економічних відносин відповідно до програми та плану роботи;
- формування у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу “Міжнародні економічні відносини”.

2.4. Завдання семінарських занять

Навчання практичних занять спрямоване на засвоєння студентами теоретичних знань для подальшого застосування їх у практичній діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Завдання семінарів:

- набуття студентами теоретичних і практичних навичок комплексної оцінки міжнародних економічних відносин;
- навчитися використовувати теоретичні знання в практичній міжнародній діяльності;
- засвоєння теоретичних знань, отриманих на лекціях.

3. Зміст дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин

Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.

Предмет і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Сутність, об'єкти, суб'єкти та рівні розвитку МЕВ. Значення міжнародних економічних відносин. Економічний зміст МЕВ. Основні економічні закономірності та принципи розвитку МЕВ та світового господарства. Еволюція розвитку МЕВ. Значення міжнародного порядку в системі МЕВ.

Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства. Передумови розвитку МЕВ як структурного елемента світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Типи міжнародного поділу праці. Види і форми спеціалізації. Основні форми міжнародного співробітництва. Класифікація національних економік у системі МЕВ. Характеристика систематизації країн. форми МЕВ. Форми діяльності підприємства на міжнародному ринку. Операційне середовище системи ІЕД. Особливості середовища міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Меркантилістська теорія. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Політика «Lesse-fer». Альтернативні витрати та альтернативна ціна. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо. Сучасні теорії міжнародної торгівлі. Теорія розміру країни.

Показники для вимірювання розмірів країн. Характеристика малих країн. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана. Ефект масштабу. Міжнародний конкурс. Конкурентоспроможність. Конкурентні переваги. Теорія конкурентної переваги Майкла Портера. «Діамант» Портера.

Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ

Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.

Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку. Еволюція ринкових форм. Класифікація світових товарних ринків. Сучасні особливості розвитку міжнародної торгівлі. Ціноутворення на світовому ринку. Знаки світової ціни. Ціноутворюючі фактори. Світовий рівень цін. Види та форми міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торгових відносин. Основні принципи та рівні регулювання міжнародних торгових відносин. Методи державного регулювання міжнародних торговельних відносин.

Тема 4. Показники розвитку та оцінка міжнародної торгівлі

Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни. Абсолютні показники: зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг; баланс зовнішньої торгівлі товарами та послугами. Відносні показники: індекси динаміки; індекс «умови торгівлі»; індекс концентрації експорту; індекс імпортозалежності. Показники структури та структурних зрушень. Структура експорту (імпорту) товарів або послуг. Індекс диверсифікації експорту (імпорту). Індекс географічної концентрації експорту (імпорту). Регіональні (географічні) структури експорту та імпорту. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі. Імпортна квота. Експортна квота. Індекс інтенсивності торгівлі. Індекс інтенсивності експортної торгівлі. Індекс інтенсивності імпортної торгівлі. Показники торговельної спеціалізації та порівняльних переваг. Внутрішньогалузева торгівля.

Показники динаміки міжнародної торгівлі. Показники міжнародної торгівлі. Показники ефективності міжнародної торгівлі.

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.

Система міжнародних послуг. Світовий ринок послуг. Шляхи міжнародної торгівлі послугами. Сфери послуг згідно з положеннями СОТ. Транспортні послуги. Туристичні послуги.

Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси

Тема 6. Міжнародний рух капіталу.

Міжнародний рух капіталу: сутність та причини. Передумови розвитку міжнародного руху капіталу. Основні форми та цілі вивезення капіталу за кордон. Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми. єврокредит. Міжнародна інвестиційна діяльність. Переваги та недоліки спільного підприємництва. Світовий фінансовий ринок та його структура. Проблема заборгованості та можливі шляхи її вирішення.

Тема 7. Світова валютна система та валютні відносини.

Поняття світової валютної системи. Міжнародні валютні відносини. Національні валютні системи. Світова валютна система. Еволюція світової валютної системи. Система «золотого стандарту». Конвертованість валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Генуезька валютна система. Золотодевизний стандарт. Золотий стандарт. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (SDR). Європейська валютна система. ECU. Валютний курс, його види та системи. Валютна політика та її завдання. Форми і методи регулювання валютної політики. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Європейський банк реконструкції та розвитку.

Тема 8. Міжнародні розрахунки.

Сутність міжнародних розрахунків. Валютні умови міжнародних розрахунків. Види оплати. Форми розрахунків. Банківський переказ і акредитив. Збірна форма розрахунків. Засоби обчислення. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Змістовий модуль 4. Міжнародна міграція та науково-технічні зв'язки

Тема 9. Міжнародна трудова міграція.

Сутність та особливості міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної трудової міграції. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Основні види та центри міжнародної трудової міграції. Рівні та органи регулювання міжнародної трудової міграції. Позитивні та негативні соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції для країн-імпортерів та країн-експортерів. Функції та завдання Міжнародної організації праці (МОП). Міжнародна організація з міграції. Інтеграція України у світовий ринок праці. Міграційна політика України.

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Світовий ринок технологій: сутність та структура. Міжнародний технологічний обмін. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями. Особливості сучасного світового ринку технологій. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародні спільні науково-технічні дослідження. Форми науково-технічного співробітництва. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки. Ліцензування торгівлі технологіями між країнами. Промислове шпигунство. Інші форми технологічного обміну. Міжнародне регулювання трансферу технологій. Паризька конвенція про охорону промислової власності. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 5. Основні питання розвитку МЕН

Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людини.

Сутність та основні риси процесу глобалізації сучасного світового господарства. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Антиглобалізм. Фінансова глобалізація. Ключові елементи фінансової революції. Класифікація глобальних проблем. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Тема 12. Міжнародні корпорації.

Сутність поняття «транснаціональна корпорація». Подібності та відмінності між транснаціональними корпораціями (МНК). Причини виникнення МНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи МНК. МНК як агент глобалізації світової економіки. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Тема 13. Міжнародні економічні організації.

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль ІЕО в системі ІЕД. МЕО як прояв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій. Основні функції, принципи та методи діяльності ІЕО. Сучасні системи ІЕО, їх класифікація. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації свого суверенітету.

Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Сутність міжнародної економічної інтеграції, її характеристика, цілі, учасники та організатори. Сучасні особливості міжнародних економічних інтеграційних процесів. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Основні форми міжнародної економічної інтеграції. Рівні розвитку інтеграції. Передумови інтеграції країн. Етапи створення Європейського Союзу. Північноамериканська економічна інтеграція. Утворення Північноамериканської зони вільної торгівлі. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Спільний ринок країн Південного конусу. Інтеграційні асоціації Африки. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація держав Південно-Східної Азії.

**4. Структура кредиту дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»**

2 курс

2 курс						
	Кількість годин					
Тема	Лекції	Практич ні	ІРС	Трені нг	СРС	завдання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин						
Тема1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.	2	2	-	1	7	Тести
Тема2. Теорії міжнародної торгівлі.	4	2			7	Вправи, групові завдання
Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ						
Тема3. Міжнародні торговельні відносини.	4	2	1	1	7	Кейс, тест
Тема4. Показники розвитку та оцінка міжнародної торгівлі.	2	2			7	вправи
Тема5. Міжнародна торгівля послугами.	2				7	Вправи, залік
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси						
Тема6. Міжнародний рух капіталу.	2		1	1	7	Групові завдання, тест
Тема7. Світова валютна система та валютні відносини.	2	2			7	Вправи, залік
Тема8. Міжнародні розрахунки.	2				7	Вправи, залік
Змістовий модуль 4. Міжнародна міграція та науково-технічні зв'язки						
Тема9. Міжнародна трудова міграція.	2	2	—	1	7	Вправи, залік
Тема10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	2		—		6	Усне опитування, залік
Змістовий модуль 5. Основні питання розвитку МЕВ						
Тема11. Глобалізація та глобальні проблеми людини.	2		1	2	6	Групові завдання, тест
Тема12. Міжнародні корпорації.	2				6	Усне опитування, залік
Тема13. Міжнародні економічні організації.	2				6	Групові завдання, тест
Тема14. Міжнародна економічна інтеграція.	2	2			8	Групові завдання, контрольна робота ректора
Всього	32	14	3	6	95	

3 курс

	Кількість годин					
Тема	Лекції	Практич ні	ІРС	Трені нг	СРС	завдання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин						
Тема1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.	2	2	-	1	5	Тести
Тема2. Теорії міжнародної торгівлі.	4	4			5	Вправи,

						групові завдання
Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як основна форма МЕН						
Тема3. Міжнародні торговельні відносини.	2	2	1	1	5	Кейс, тест
Тема4.Показники розвитку та оцінка міжнародної торгівлі.	2	2			5	вправи
Тема5. Міжнародна торгівля послугами.	2	2			5	Вправи, залік
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси						
Тема6. Міжнародний рух капіталу.	2	2	1	2	5	Групові завдання, тест
Тема7.Світова валютна система та валютні відносини.	2	2			6	Вправи, залік
Тема8.Міжнародні розрахунки.	2	2			6	Вправи, залік
Змістовий модуль 4. Міжнародна міграція та науково-технічні зв'язки						
Тема9. Міжнародна трудова міграція.	2	2	1	2	6	Вправи, залік
Тема10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	2	2			6	Усне опитування, залік
Змістовий модуль 5. Основні питання розвитку МЕН						
Тема11. Глобалізація та глобальні проблеми людини.	2	2	1	2	6	Групові завдання, тест
Тема12. Міжнародні корпорації.	2	2			6	Усне опитування, залік
Тема13. Міжнародні економічні організації.	2	2			6	Групові завдання, тест
Тема14. Міжнародна економічна інтеграція.	2	2			6	Групові завдання, контрольна робота ректора
Всього	30	30	4	8	78	

Практичне заняття 1.

Тема 1: Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.

Мета – усвідомити предмет і завдання курсу «МЕВ», визначити основні суб'єкти та об'єкти міжнародних економічних відносин, закономірності та принципи їх розвитку, основні форми та середовища функціонування системи МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.
2. Основні економічні закони та принципи розвитку МЕВ та світового господарства.
3. Еволюція розвитку МЕВ.
4. Значення міжнародного порядку в системі МЕВ.
5. Передумови розвитку МЕВ як структурного елемента світового господарства.
6. Класифікація національних економік у системі МЕВ.
7. Форми МЕВ.
8. Середовище системи ІЕД

Практичне заняття 2.

Тема2: Теорії міжнародної торгівлі.

Мета – аналіз теорій міжнародної торгівлі, їх застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Меркантилістські та неомеркантилістські теорії.
2. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.
3. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.
4. Теорія подібності країн.
5. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.
6. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Практичне заняття 3

Тема3: Міжнародні торговельні відносини.

Мета – розкрити сутність міжнародної торгівлі як основної форми МЕВ, основні види, форми та особливості регулювання міжнародної торгівлі.

Питання для обговорення:

1. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку.
2. Ціноутворення на світовому ринку.
3. Види та форми міжнародної торгівлі.
4. Регулювання міжнародних торгових відносин.

Практичне заняття 4

Тема4: Показники розвитку та оцінка міжнародної торгівлі

Мета – виявити підходи до класифікації міжнародної торгівлі, основні показники розвитку та оцінки міжнародної торгівлі

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни
2. Показники інтенсивності (інтеграції та збалансованості) зовнішньої торгівлі
3. Показники обсягу міжнародної торгівлі
4. Показники, що характеризують структуру міжнародної торгівлі
5. Показники динаміки міжнародної торгівлі.
6. Показники ефективності міжнародної торгівлі
7. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Практичне заняття 5.

Тема7: Світова валютна система та валютні відносини.

Мета– визначте поняття світової валютної системи, її елементи, етапи розвитку світової валютної системи

Питання для обговорення:

1. Поняття світової валютної системи.

2. Елементи валютної системи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний курс, його види та системи.
5. Валютна політика та її завдання.
6. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

Практичне заняття 6.

Тема9: Міжнародна трудова міграція.

Мета— пояснити сутність міжнародної трудової міграції, її причини та наслідки.

Питання для обговорення:

1. Сутність та особливості міжнародної трудової міграції (МТМ).
2. Сутність та основні ознаки світового ринку праці.
3. Основні види та центри ІЛМ.
4. Соціально-економічні наслідки ІЛМ
5. Інтеграція України у світовий ринок праці.

Практичне заняття 7.

Мета— знайти сутність, основні форми, особливості, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МІЕ).
2. Етапи створення Європейського Союзу.
3. Північноамериканська економічна інтеграція.
4. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки (МЕРКОСУР).
5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії (АСЕАН).
6. Інтеграційні об'єднання в Африці.

3 курс

Тематика практичних занять

Практичне заняття 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Мета — розкриття предмету і завдання курсу «МЕВ», визначення основних суб'єктів і об'єктів міжнародних економічних відносин та законів і принципів їх розвитку, визначення основних форм МЕВ та середовища дії системи МЕВ..

Питання для обговорення:

1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна і економічна категорія.
2. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства.
3. Еволюція розвитку МЕВ.
4. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.
5. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства.
6. Класифікація національних економік в системі МЕВ.
7. Форми МЕВ.
8. Середовище дії системи МЕВ

Практичне заняття 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Мета — проаналізувати теорії міжнародної торгівлі і визначити найбільш оптимальні для застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Меркантилістська та неомеркантилістська теорії.
2. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.
3. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.

Практичне заняття 3

Теорії міжнародної торгівлі.

Мета — проаналізувати теорії міжнародної торгівлі і визначити найбільш оптимальні для застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Теорія подібності країн.
2. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.
3. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Практичне заняття 4. Міжнародні торговельні відносини.

Мета — розкрити сутність міжнародної торгівлі, як основної форми МЕВ, визначити основні її види, форми та особливості регулювання

Питання для обговорення:

1. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку.
2. Ціноутворення на світовому ринку.
3. Види і форми міжнародної торгівлі.
4. Регулювання міжнародних торговельних відносин.

Практичне заняття 5. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Мета — розкрити підходи до класифікації та проаналізувати основні показники розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни
2. Показники інтенсивності (інтегрованості та збалансованості) зовнішньої торгівлі
3. Обсягові показники міжнародної торгівлі
4. Показники, які характеризують структуру міжнародної торгівлі
5. Показники динаміки міжнародної торгівлі.
6. Показники результативності міжнародної торгівлі
7. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Практичне заняття 6. Міжнародна торгівля послугами.

Мета — визначити механізм регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Питання для обговорення:

1. Система міжнародних послуг.
2. Транспортні послуги.
3. Туристичні послуги.
4. Комерційні послуги.
5. Інформаційні послуги.
6. Освітні послуги.
7. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Практичне заняття 7. Міжнародний рух капіталу.

Мета — визначення сутності та причин міжнародного руху капіталу, його видів та форм.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний рух капіталу: сутність та причини.
2. Сутність міжнародного кредиту, його види та форми.
3. Види міжнародного кредиту.
4. Міжнародна інвестиційна діяльність.
5. Переваги і недоліки спільного підприємництва.
6. Світовий фінансовий ринок та його структура.
7. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Практичне заняття 8. Світова валютна система і валютні відносини.

Мета — визначення поняття світової валютної системи, її елементів та розкрити етапи розвитку світової валютної системи

Питання для обговорення:

1. Поняття світової валютної системи.
2. Елементи валютної системи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний курс, його види і системи.
5. Валютна політика і її завдання.
6. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Практичне заняття 9. Міжнародні розрахунки.

Мета — розкрити сутність міжнародних розрахунків та умови міжнародних розрахунків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних розрахунків.
2. Валютні умови міжнародних розрахунків.
3. Види платежу.
4. Форми розрахунку.
5. Засоби розрахунку.
6. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Практичне заняття 10. Міжнародна міграція робочої сили.

Мета — пояснити сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини та наслідки.

Питання для обговорення:

1. Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили (ММРС).
2. Сутність та основні риси світового ринку праці.
3. Основні види і центри ММРС.
4. Соціально-економічні наслідки ММРС.
5. Інтеграція України у світовий ринок праці.

Практичне заняття 11. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Мета — розкрити сутність світового ринку технологій та науково-технічних зв'язків.

Питання для обговорення:

1. Світовий ринок технологій.
2. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки.
3. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень.
4. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
5. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами.
6. Міжнародне регулювання передачі технологій.

Практичне заняття 12. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Мета — розкрити сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.

Питання для обговорення:

1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.
2. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
3. Фінансова глобалізація.
4. Глобальні проблеми.

Практичне заняття 13. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Мета — розкрити сутність поняття «транснаціональна корпорація», причини їх виникнення та типи.

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення транснаціональних корпорацій (ТНК).
2. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
3. Типи ТНК.
4. ТНК як агент глобалізації світової економіки.
5. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Практичне заняття 14. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Мета — визначити роль міжнародних економічних організацій у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Роль міжнародних економічних організацій (МЕО) в системі МЕВ.
2. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій.
3. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО.
4. Сучасна система міжнародних економічних організацій та їх класифікація.

Практичне заняття 15. Міжнародна економічна інтеграція.

Мета — розкрити сутність, основні форми, особливості, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ).
2. Етапи створення Європейського Союзу.
3. Північноамериканська економічна інтеграція.
4. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки (МЕРКОСУР).
5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії (АСЕАН).
6. Інтеграційні об'єднання Африки.

6. Тренінг: організація та проведення

Процедура проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з тематикою тренінгу
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою в студентському колективі, визначенні правил проведення тренінгу.
3. **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань групами по 3-5 студентів завдань тренінгу
4. **Підводячи підсумки.** Результати виконаних завдань обговорюються в групах. Обмін думками з питань, які були винесені на тренінги.

Тематика: Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості країни для іноземного інвестора

Процедура проведення:

Вправа. Компанія А з Великої Британії планує вийти за межі своєї країни шляхом прямих інвестицій в одну з країн: Німеччину, Польщу чи Україну. Підрозділ повинен здійснювати торгівлю технікою з Великої Британії. Менеджери британської компанії зібрали дані про основні фактори бізнес-середовища в цих країнах. Оцініть їх і виберіть найбільш привабливу країну для розширення бізнесу.

Методика виконання вправи:

- 1) проаналізувати переваги кожної країни за факторами бізнес-середовища, які розглядають менеджери компанії;
- 2) дайте письмове обґрунтування переваг кожної країни та оцініть їх за десятибальною шкалою: значні (10 балів), помірні (8 балів), незначні (5 балів), слабкі (2 бали), відсутні (0 балів);
- 3) внести результати аналізу в таблицю 1.
- 4) підсумувати бали кожної країни за дев'ятьма факторами А-І;

- 5) вибрати найбільш привабливу країну для прямих іноземних інвестицій відповідно до її місця в рейтингу.

Таблиця 1. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості країн для іноземних інвесторів

Факторна оцінка	Німеччина	Польща	Україна
А. Стабільність валюти			
Б. Умови отримання кредиту			
С. Рівень конкуренції на внутрішньому ринку			
Г. Рівень митного захисту внутрішнього ринку			
Е. Середня заробітна плата			
ґ. Рентабельність іноземних інвестицій			
Г. Вартість оренди офісного приміщення			
Н. Рівень розвитку банківського сектору			
І. Політична стабільність			
Всього:			

7. Самостійна робота

Особливої уваги потребує організація самостійної роботи студентів, оскільки частина питань кожної теми вноситься студентами на самостійне опрацювання. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, наданих кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Навчальний матеріал, призначений для засвоєння під час самостійної роботи студента, вноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Немає	Тема
1.	Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія
2.	Теорії міжнародної торгівлі
3.	Міжнародні торгові відносини
4.	Система показників розвитку та оцінки міжнародної торгівлі
5.	Міжнародна торгівля послугами
6.	Міжнародний рух капіталу
7.	Світова валютна система та валютні відносини
8.	Міжнародні розрахунки
9.	Міжнародна трудова міграція
10.	Міжнародні науково-технічні зв'язки
11.	Глобалізація і глобальні проблеми людини
12.	Міжнародні корпорації
13.	Міжнародні економічні організації
14.	Міжнародна економічна інтеграція

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

2 курс			
Модуль 1		Модуль II	Модуль III
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.	Письмова робота по 1-14 темах	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Визначається як середнє арифметичне з оцінок за реферат з визначеного питання з переліку та їх презентацій.

3 курс					
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.	Письмова робота по 1-7 темах	Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.	Письмова робота по 8-14 темах	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Визначається як середнє арифметичне з оцінок за реферат з визначеного питання з переліку та їх презентацій.

Критерії

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань. Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань; у разі виконання групового завдання звертається увага на участь кожного студента.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, здобувач на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, здобувач належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; здобувач припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; здобувач не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

ОЦІНКА

Підсумкова оцінка (за 100-бальною шкалою) за курс визначається як середньозважене значення, залежно від питомої ваги кожного кредитного компоненту:

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільний	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільний	FX (провал з можливістю повернення кредиту)
1-34		F (не склав з обов'язковим повторним проходженням курсу)

10. Засоби, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Немає	Позиція	Номер теми
1	Ноутбук	1 – 14
2	Мультимедійний проектор	1 – 14
3	Базове програмне забезпечення для інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1 – 14

Список літератури

1. Зварич Р. Система міжнародних економічних відносин та глобалізація економіки. Міжнародна торгівля. *Міжнародні економічні відносини* : підручник / за ред. д. е. н., професора А. І. Крисоватого, д.е.н., професора Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 660 с.
2. Зварич Р., Хоменська І., Сегеда О. Детермінанти економічного партнерства України з країнами Близького Сходу в контексті розвитку публічної дипломатії. Інноваційна економіка. 2023. Вип. 2. С. 135-141. <http://inneco.org/index.php/inneco/article/download/1068/1163>
3. Зварич Р., Масна О., Рівіліс І. Методологічні засади формування концепції зеленої економіки. Вісник економіки. 2022. Вип. 4. С. 131-144. <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1423/1556>
4. Зварич Р. Генезис просторових диспропорцій європейського розвитку та імперативи європейської соціально-економічної нерівності. Європейський Союз: проблеми консолідації та асиметрії економічних інтересів : кол. моногр. / за ред. д.е.н., проф. А. В. Рибчука. Дрогобич: Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2020. 422 с. С. 94-117.
5. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
6. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.
7. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдіч, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.
8. Міжнародна економіка : навчально-методичний посібник / О. М. Кібік, К. С. Нестерова, Ю. В. Хаймінова. Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 85 с.
9. Босак А.О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 3-тє вид. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 354 с.
10. Oppermann T., Steinbeck W., Melzer M., Petersmann E.-U. Reforming the international economic order. Duncker & Humblot, 2020. 264 p.
11. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. - 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
12. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика: підручник. Київ: Либідь, 2019. 958 с.
13. Національні економіки у глобальному світі: монографія / за ред. доктора економічних наук, професора А.О. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 299 с.
14. Annual Report 2021. World Trade Organization. 2021. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/anrep21_chap1_e.pdf.
15. Failed Globalisation: Inequality, Money, and the Renaissance of the State / Heiner Flassbeck, Paul Steinhardt. World Scientific, 2020. 320 p.
16. Democracy Index 2021. Economist Intelligence Unit. 2021. URL: <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2021/>.
17. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.
18. Ease of Doing Business Index. The World Bank Group. 2022. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/ease-of-doing-business>.
19. Economics of G20 / John Whalley. A World Scientific Reference (In 2 Volumes), 2020. 492 p.
20. FDI Statistics. The UNCTAD. 2022. URL: <https://hbs.unctad.org/foreign-direct-investment/>.
21. World Trade Report 2021. The World Trade Organization (WTO). 212 p. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr21_e/00_wtr21_e.pdf.
22. IMD World Competitiveness Yearbook 2024. International Institute for Management Development. 2024. URL: https://productivity.gov.ng/wp-content/uploads/2025/03/WCY_Bookletv1_2024-1.pdf.
23. Global Economic Prospects, June 2022. World Bank Group. 2022. URL:

- <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>.
24. Krysovatty A., Zvarych I., Brodovska O., Zvarych R. Global Social Sustainability and Inclusion: The “Voice” of Social and Environmental Imbalances. *Journal of Risk and Financial Management*. 2022. Vol. 15, Issue 12: 599. <https://doi.org/10.3390/jrfm15120599>